

ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

THEORY AND METODOLOGY OF CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION

<https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.4.1>

УДК 378.046-021.68(438)+330.3

Олексій Сисоєв

ORCID iD 0000-0001-5899-0244

кандидат економічних наук, доцент,
керівник департаменту ліцензування та акредитації,
Київський міжнародний університет,
вул. Львівська, 49, 03179 Київ, Україна,
4998858@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ: ПРОГАЛИНИ В ДОСЛІДНИЦЬКОМУ ПОЛІ

У статті здійснено теоретичний аналіз сучасних досліджень, які стосуються професійної підготовки фахівців економічної галузі з метою виявлення прогалин у дослідницькому полі означеної проблеми – професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки. На підставі результатів теоретичного аналізу наукових досліджень підготовки економістів в Україні наведемо підсумки проблематики цих робіт. Проблематику можна поділити на 4 блоки тем, кожна з яких має свої підтеми. Перший блок: формування професійних компетентностей майбутніх економістів – 1) формування умінь і навичок; 2) формування професійних компетентностей різними засобами. Другий блок: організаційно-методичні (педагогічні) засади – 1) організаційно-педагогічні засади; 2) дидактичні або педагогічні умови; 3) теоретико-методологічні аспекти; 4) методика розвитку професійних якостей. Третій блок: підготовка майбутніх економістів в Україні – 1) підготовка певної категорії економістів; 2) підготовка до певного виду діяльності; 3) засоби підвищення якості професійної підготовки; 4) використання ІКТ у професійній діяльності економістів; 5) дистанційне навчання. Четвертий блок: зарубіжний досвід підготовки майбутніх економістів – Республіки Польща, Німеччина, Велика Британія та США. Показано, що зарубіжний досвід підготовки фахівців економічної галузі у контексті сучасних вимог глобального економічного простору і появи нових економічних спеціальностей вивчається недостатньо. Це стосується, зокрема, професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки, які мають відіграти важливу роль у повоєнному відновленні України.

Ключові слова: дисертаційні дослідження; дослідницьке поле; емпіричне узагальнення; класифікація дисертаційних досліджень; фахівці економічної галузі.

Вступ. Передумовою переходу світових економік до циркулярної економіки та започаткування професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки стали ініціативи та нормативно-правові документи ЄС з цього питання.

У 2015 р. Європейська Комісія прийняла план дій для сприяння прискоренню переходу Європи до циркулярної економіки, підвищенню глобальної конкурентоспроможності, сприянню стійкому економічному зростанню та створенню

нових робочих місць (First circular economy action plan, 2015).

У 2020 р. ЄС розробив Новий амбітний план дій щодо побудови вуглецево-нейтральної, або циркулярної економіки (EU's new Circular Economy Action Plan) (Communication from the Commission, 2020). Цей план став ключовим елементом Європейської зеленої угоди (the European Green Deal), прийнятої у 2019 р. (Communication from the Commission, 2019).

З того часу перехід світових економік до циркулярної економіки та підготовки фахівців до її впровадження є предметом наукового обговорення, наприклад, у Фінляндії (Finnish road map, 2016), Іспанії (M. Braulio-Gonzalo, et al., 2020), Латинській Америці (D. A. Salas et al., 2021), Ірландії (Y. Bakırhoğlu & M. McMahon, 2021), Польщі (A. Avdiushchenko, 2021; H. Bukowski et al., 2021; J. Tomaszewska, 2020; P. Zaleski & Y. Chawla, 2020) та Україні (Н. Мосьпан, 2021, с. 33).

В Україні на сьогодні проблеми циркулярної економіки розглядаються виключно економістами (В. Гурочкіна & М. Будзинська, 2020; Л. Дейнеко & О. Ципліцька, 2018; М. Залунін, 2018; С. Лихолат & О. Семенюк, 2021; Р. Набока, 2021; І. Татомир та інші, 2021). Питання професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки залишається поки що поза увагою вітчизняних науковців.

Разом з тим нині змінюються механізми, технології економічного розвитку, економічні регулятори, розвиваються нові економічні галузі, необхідні для успішної життєдіяльності кожної країни та повоєнного відновлення України. У таких умовах професійна підготовка фахівців для економічної галузі, особливо з нових спеціальностей, необхідних для інноваційного розвитку відновленої економіки України, набуває значної актуальності.

Зазначимо, що в Україні в останні десятиліття здійснювалися вагомні дослідження в напрямі підготовки майбутніх фахівців економічного напрямку, що створює теоретико-практичне підґрунтя для професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки.

У статті здійснено теоретичний аналіз сучасних досліджень, які стосуються професійної підготовки фахівців економічної галузі з метою виявлення прогалин у дослідницькому полі означеної проблеми – професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки.

Методологія дослідження. Теоретичний аналіз досліджень щодо підготовки економістів здійснено

на основі вивчення кандидатських та докторських праць, а також публікацій з окресленої проблематики за період з 2002–2021 рр. Джерелами інформації стали офіційний сайт Національної академії педагогічних наук України, каталоги Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, а також бібліографічні покажчики наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Автореферати докторських та кандидатських дисертацій, 2019; 2020; 2021). Загальна кількість опрацьованих джерел становить 154, з них 73 кандидатських праць, 14 докторських праць та 67 публікацій.

Важливу увагу було приділено здійсненню кількісно-якісного аналізу отриманих джерел за допомогою загальнологічних методів (узагальнення) (Основи наукових досліджень, 2019, с. 48) та формалізованого методу вивчення текстів (контент-аналіз) (Основи методології та організації наукових досліджень, 2010, с. 35). Кількісний аналіз було зроблено на основі емпіричного узагальнення окремих ознак обраних джерел за наступними характеристиками:

- галузь педагогічного дослідження;
- хронологічна характеристика дослідження;
- тематика досліджень.

Результати дослідження. Оскільки неможливо охопити весь масив публікацій з проблеми підготовки економістів, ми зосередилися виключно на дисертаційних роботах. Аналіз показав, що за галуззю педагогічної науки економічні дослідження здійснюються за чотирма спеціальностями: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; 13.00.02 – теорія і методика навчання; 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки та 13.00.09 – теорія навчання. Проте серед економічних досліджень переважають наукові роботи спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (89,6%). Кількість захищених дисертацій за цією спеціальністю становить 87,6% кандидатських та 100% докторських робіт станом на 2022 р. (Табл. 1).

Таблиця 1

Кількісні показники економічних досліджень за галуззю педагогічної науки

Галузь педагогічного дослідження	13.00.04 – теорія і методика професійної освіти		13.00.02 – теорія і методика навчання		13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки		13.00.09 – теорія навчання	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Докторські роботи	14	100	–	–	–	–	–	–
Кандидатські роботи	64	87,6	5	6,8	3	4,1	2	2,7
Разом	78	89,6	5	5,7	3	3,4	2	2,2

Складено автором особисто

Щодо хронологічної характеристики економічних досліджень, то до кола нашого аналізу підпадають кандидатські дослідження, захищені в період 2002–2021 рр., докторські роботи – 2005–2020 рр. та публікації – 2009–2019 рр. Аналіз джерел

показав, що проблему підготовки економістів досліджували протягом двох десятиліть з різною інтенсивністю. Найбільшої значущості дана проблематика набула в докторських роботах упродовж 2005–2020 рр. та 2010–2015 рр. (Рис. 1).

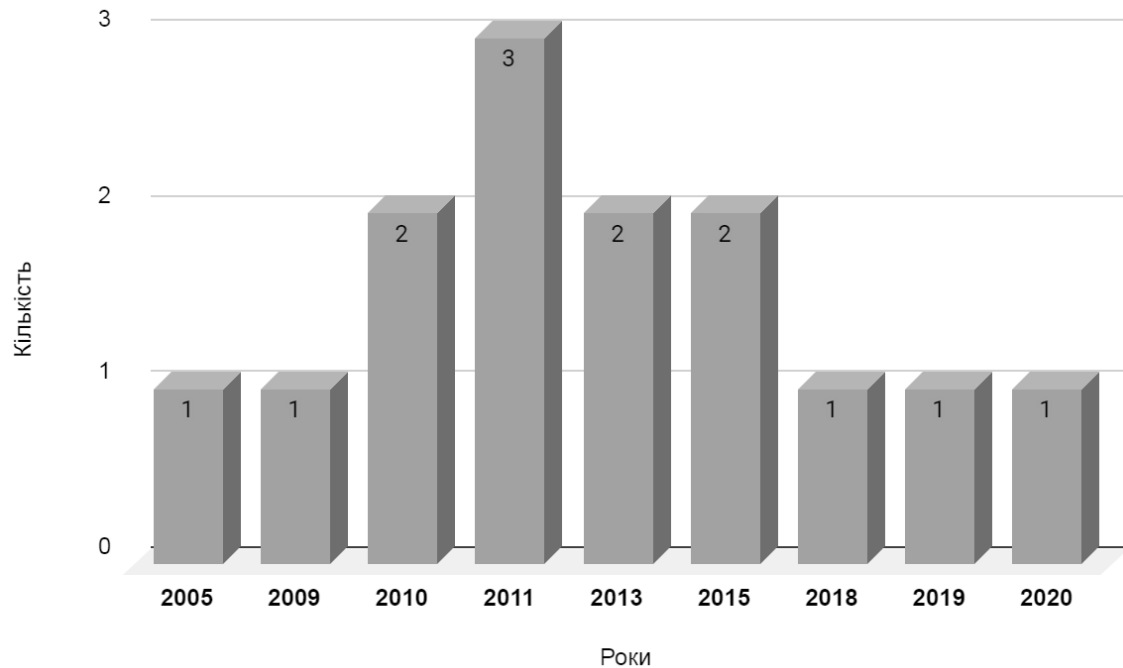

Рисунок 1. Кількісні показники докторських досліджень за 2005–2020 рр.

Складено автором особисто

Щодо кандидатських робіт, то питання підготовки фахівців з економіки стало найбільш акту-

альним протягом 2008–2011 рр., а також у 2013 р. та 2015 р. (Рис. 2).

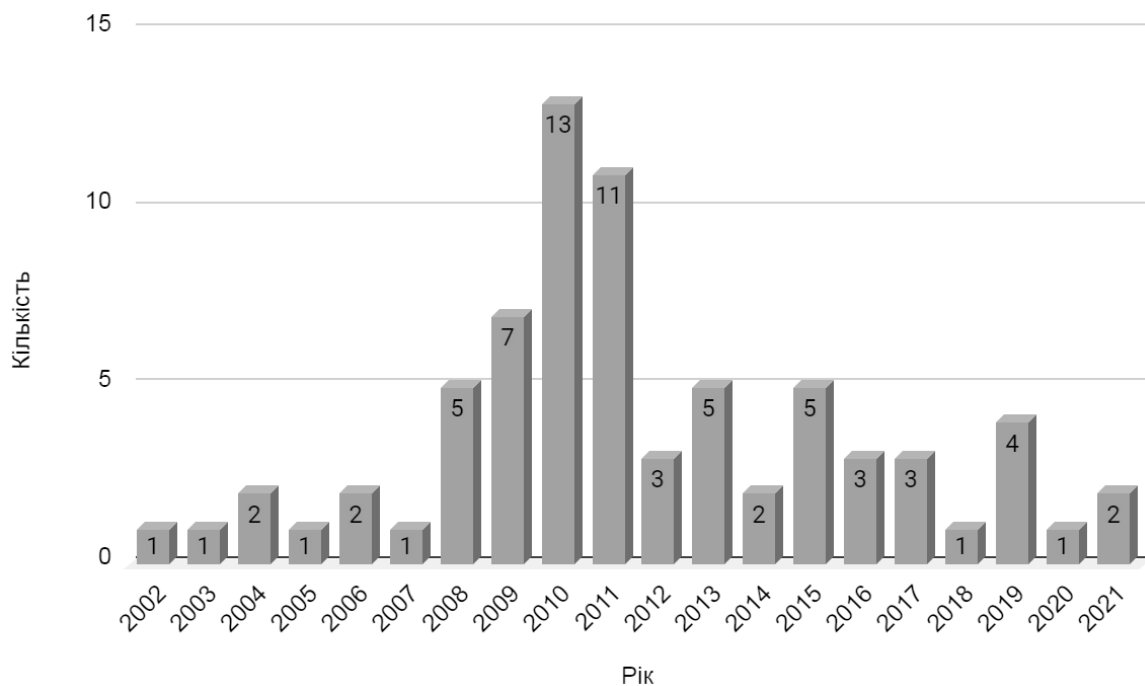

Рисунок 2. Кількісні показники кандидатських досліджень за 2002–2021 рр.

Складено автором особисто

Можна припустити, що питання професійної підготовки фахівців економічної галузі привертає увагу дослідників з інтервалом у 4–5 років відповідно до економічних змін у суспільстві і світі.

Наступним кроком нашого дослідження є кількісний аналіз тематики українських дослідників щодо підготовки фахівців для економічної галузі. Використання формалізованого методу вивчення текстів (контент-аналіз) дозволив виділити 4 блоки тем за ключовими словами в назвах наукових праць:

- підготовка економістів в Україні.
- зарубіжний досвід підготовки економістів.
- формування професійних компетентностей економістів.
- організаційно-методичні (педагогічні) засади підготовки економістів.

Зауважимо, що серед зазначених тем «формування професійних компетентностей економістів» посідає перше місце (42,5%). Далі йдуть дві найбільш поширені теми – «організаційно-методичні

(педагогічні) засади» (37,03%) та «підготовка економістів в Україні» (18,3%). Проте проблематика зарубіжного досвіду підготовки економістів залишається недостатньо досліджуваною (8,04%). Крім того, кількісні показники тематики дослідження варіюються залежно від типу наукових праць (Табл. 2).

Як бачимо з Таблиці 2, у докторських роботах домінує тема «організаційно-методичні (педагогічні) засади підготовки фахівців» (50%). Серед кандидатських досліджень переважають такі теми: «формування професійних компетентностей економістів» (46,5%) та «організаційно-методичні (педагогічні) засади підготовки економістів» (27,3%). Щодо публікацій, то в них широко висвітлюють питання підготовки економістів в Україні (44,%).

Отже, вивченню зарубіжного досвіду підготовки економістів надається незначна увага як в кандидатських дослідженнях (8,2%), так і в публікаціях (10,4%) на відміну від докторських робіт, чий показник становить 14,2%.

Таблиця 2

Кількісні показники економічних досліджень за тематикою

Тематика	Підготовка економістів в Україні		Зарубіжний досвід підготовки економістів		Формування професійних компетентностей економістів		Організаційно-методичні (педагогічні) засади	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Докторські роботи	3	14,2	1	14,2	3	21,4	7	50
Кандидатські роботи	13	17,8	6	8,2	34	46,5	20	27,3
Разом	16	18,3	7	8,04	37	42,5	27	37,03
Публікації	30	44,7	7	10,4	14	20,8	16	23,8
Разом	46	29,8	14	9,09	51	33,1	43	27,9

Складено автором особисто

Якісний аналіз проблематики наукових досліджень щодо професійної підготовки фахівців для економічної галузі в Україні передбачає ретельне вивчення наукового надбання, зокрема теоретико-практичних здобутків науковців, представлених у дисертаціях та публікаціях. Такий аналіз зроблено за визначеними блоками тем, відповідно до їхнього рейтингу:

- формування професійних компетентностей економістів – 42,5%.
- організаційно-методичні (педагогічні) засади – 37,03%.
- підготовка економістів в Україні – 18,3%.
- зарубіжний досвід підготовки економістів – 8,04%.

Формування професійних компетентностей майбутніх економістів. Зазначеній проблематиці приділяється значна увага. У докторських роботах досліджують технології формування правової компетентності (І. Галушак, 2018), соціальної (І. Зарубінська, 2011) та компетенцій з безпеки життєдіяльності в майбутніх фахівців (О. Кобилянський, 2013).

У дослідженнях кандидатського рівня формування професійних компетентностей майбутніх економістів розглядають у двох напрямках – 1) формування умінь і навичок; 2) формування компетентностей різними засобами.

Так, у кандидатських роботах превалюють теми формування умінь, знань та компетентностей, а

також різних якостей у студентів економічних спеціальностей, зокрема:

- професійних умінь (І. Аветісова, 2011; Н. Боярчук, 2013; Р. Гейзерська, 2008; І. Демюра, 2010; І. Кустовська, 2011; Т. Наливайко, 2019; І. Носач, 2008; І. Ромащенко, 2010; Н. Уйсімбаєва, 2006; О. Яковенко, 2015);

- компетентностей – професійних (математичної (Г. Дутка, 2009)); мовних (професійно-термінологічної (І. Власюк, 2013) та лексичної (М. Козак, 2016)); мовленнєвих (комунікативної професійної (О. Загородна, 2010; І. Ярощук, 2010), українського професійного мовлення (Н. Костриця, 2002) та іншомовної компетентності (Б. Чернявський, 2021)); освітніх (самоосвітньої (С. Касіянц, 2017), дослідницьких (О. Самосудова-Грзова, 2016)); соціологічних (конфліктологічної (Г. Вошколуп, 2017) та соціальної (О. Грибанова, 2019)); підприємницької компетентності (Ю. Білова, 2015);

- якостей: лідерських (Н. Бабкова-Пилипенко, 2011), ділових (Т. Шахматова, 2011) та управлінських умінь (О. Любченко, 2013);

- екологічної культури (Г. Вархолик, 2016);

- оцінно-рефлексивної самостійності (О. Кереша, 2009);

- навичок критичного мислення (О. Колесова, 2010) та інформаційно-аналітичних умінь (О. Кошова, 2011);

- знань про валютний ринок та біржові валютні операції (Р. Костенко, 2015);

- готовність до проектування фахової діяльності (Н. Кошелева, 2010), професійного саморозвитку (Е. Остапенко, 2015) та професійної діяльності (В. Різник).

Крім того, науковці досліджують основи формування умінь та компетентностей майбутніх економістів різними засобами, зокрема професійної компетентності засобами імітаційно-рольового моделювання (О. Бабаян, 2009) та засобами інноваційних технологій (Т. Наливайко, 2019; А. Остапенко, 2015); формування управлінських компетенцій засобами інтерактивних технологій (Н. Андрущенко, 2011; О. Любченко, 2013), а також формування професійної мобільності засобами іноземної мови (І. Чорна, 2018). Зауважимо значний інтерес науковців до формування професійної компетентності майбутніх економістів за допомогою комп'ютерних технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних (Т. Столяренко, 2016) та мережевих технологій (Н. Болюбаш, 2011), а також з використанням системи MOODLE (Ю. Акуленко, 2014).

Організаційно-методичні (педагогічні) засади підготовки майбутніх економістів є також предметом наукових досліджень. Так, у роботах докторського рівня вивчають психолого-педагогічні (М. Артюшина, 2011), теоретико-методичні (Г. Дутка, 2009; Є. Іванченко, 2011; Ю. Ткач, 2018)

та науково-методичні (Л. Нічуговська, 2005) засади підготовки, зокрема математичної підготовки студентів економічних спеціальностей, а також теоретико-методичні принципи застосування професійно-орієнтованих (О. Набока, 2013) та інформаційних технологій навчання (Т. Поясок, 2010).

У кандидатських роботах зазначена проблематика представлена в більш варіативному спектрі, зокрема: 1) організаційно-педагогічні засади; 2) дидактичні або педагогічні умови; 3) теоретико-методологічні аспекти; 4) методика розвитку професійних якостей.

У дослідженні організаційно-педагогічних засад підготовки майбутніх економістів науковці розглядають такі питання, як: засади модульного навчання економічних дисциплін (О. Андрусь), структурування і генералізації навчального матеріалу з економічних дисциплін (О. Вітер), виробничої практики майбутніх фахівців обліково-економічного профілю (Н. Гресь), соціалізації майбутніх економістів і менеджерів у фаховій підготовці (В. Орел), професійної адаптації студентів-економістів засобами новітніх інформаційних технологій (Л. Петльована), організації самостійної роботи майбутніх економістів (Л. Янчарська).

Вивчаючи дидактичні або педагогічні умови підготовки майбутніх економістів, дослідники розкривають питання формування інформаційно-комунікаційної компетентності (В. Балюк), інтенсифікації професійної підготовки (Т. Жижко), застосування інформаційних технологій (Г. Кравчук), підготовки фахівців з економічної кібернетики засобами комп'ютерного моделювання (Н. Харраджян), педагогічні умови розвитку пізнавальної активності студентів (Т. Хоменко).

До кола проблем підготовки фахівців економічної галузі науковці відносять такі теоретико-методологічні аспекти, як аспекти іншомовної підготовки студентів економічних спеціальностей в контексті глобалізації (О. Хоменко), професійної спрямованості навчання математичних дисциплін на основі міжпредметних зв'язків (Т. Задорожня, 2007; Н. Самарук, 2008) та особливості застосування особистісно зорієнтованих технологій навчання (В. Крижанівська, 2009).

Щодо методики підготовки студентів економічних спеціальностей, то науковці вивчають методику розвитку професійних якостей (О. Петренко, 2019), методику навчання інформатики (Ю. Красюк, 2004) та розроблення системи задач з інформатики (Н. Праворська, 2005).

Підготовка економістів в Україні. Ця проблематика у наукових дослідженнях представлена такими підтемами: 1) підготовка різних категорій економістів; 2) підготовка майбутніх економістів до певного виду професійної діяльності; 3) засоби підвищення якості професійної підготовки майбутніх

економістів; 4) використання ІКТ у професійній діяльності економістів; 5) дистанційне навчання.

Докторські дослідження з даної тематики представлені трьома роботами. Так, О. Хоменко (2015) вивчає тенденції іншомовної підготовки студентів економічних спеціальностей у контексті глобалізації, М. Левочко (2010) досліджує наступність у професійній підготовці майбутніх фахівців економічної галузі в системі «коледж – університет», а Р. Костенко (2015) розглядає підготовку майбутніх економістів до роботи на валютному ринку на основі комп'ютерних технологій.

Кандидатські дослідження більше спрямовані на підготовку різних категорій економістів, а також їх підготовки до професійної діяльності або стосуються різних засобів, спрямованих на підвищення якості професійної підготовки майбутніх економістів:

- проблемою підготовки різних категорій економістів займаються Р. Корнев (2006) (підготовка економістів-аграрників), Л. Максимчук (2013) (підготовка економістів-міжнародників), Л. Служинська (2012) (підготовка менеджерів-економістів);

- підготовка майбутніх економістів до певного виду професійної діяльності є предметом досліджень О. Левчук (2008) (інтеграція природничо-математичної та спеціальної підготовки), О. Максимової (2012) (підготовка до аналітичної діяльності), І. Ярощук (2010) (у процесі вивчення гуманітарних дисциплін);

- підготовка до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій (У. Дудка, 2019), засобами моделювання (К. Рум'янцева, 2009), засобами дидактичних системно-імітаційних ігор (І. Шерстньова, 2012) та теорії ймовірності і математичної статистики (Л. Пуханова, 2009), а також іншомовної підготовки економістів (Н. Жданова, 2015);

- використання ІКТ у професійній діяльності, зокрема використання програмних комп'ютерних систем (Є. Бенькович, 2009), інформаційно-комунікаційних технологій (Д. Касаткін, 2011; Л. Максимова, 2013), системи автоматизованого опитування (Ю. Поповський, 2014).

У публікаціях висвітлюють питання підготовки майбутніх економістів за такими аспектами: теорії організацій (О. Брусенцева, 2014), правового забезпечення професійної діяльності (І. Галушак, 2019), підготовки до автоматизації обліку на підприємствах (О. Горицька, 2018). Крім того вивчають особливості підготовки майбутніх економістів-кібернетиків (І. Горчакова, 2013).

Зауважимо, що значна кількість наукових досліджень присвячена особливостям використання ІКТ у процесі підготовки фахівців економічної галузі. У цьому контексті науковці приділяють

увагу використанню в професійній підготовці економістів сучасних інформаційних технологій (Ю. Задорожний, 2010; Р. Манн, 2018; В. Осадчий, 2018; Ю. Ткач, 2016), хмарних технологій (Ю. Дюлічева, 2014), комп'ютерної програми Metastock для тестування торгових систем (Р. Костенко, 2015), Смарт-технологій (Ю. Поповський, 2015) тощо.

Проблемам впровадження електронного навчання під час професійної підготовки фахівців економічного профілю присвячені дослідження Т. Коваль (2010); В. Сергієнко (2013) (міждисциплінарне Е-навчання) та А. Рибалко (2014) (дистанційне навчання).

Вивченню *зарубіжного досвіду підготовки майбутніх економістів*, як зазначено вище, надається відносно незначна увага. Докторська дисертація А. Загородньої присвячена порівнянню професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України.

У кандидатських дисертаціях вивчають зарубіжний досвід підготовки фахівців економічного профілю переважно в університетах США (Н. Войнаровська, 2011; Ю. Ільїна, 2009; О. Наугольникова, 2017), Німеччини (Г. Дзюба, 2012; Л. Отрощенко, 2010) та Великої Британії (А. Найдьонова, 2015).

Крім того, увагу науковців привертає порівняльний аналіз світового та вітчизняного досвіду щодо підготовки економістів (Н. Беньковська, 2016), зокрема в університетах Великої Британії та України (Н. Бабкова-Пилипенко, 2011), інтерактивні технології в професійній підготовці економістів у Німеччині (А. Бичок, 2016) та США (В. Палінчак, 2013).

Висновки. На підставі результатів теоретичного аналізу наукових досліджень підготовки економістів в Україні зробимо підсумок щодо проблематики цих робіт. Проблематику можна поділити на 4 блоки тем, кожна з яких має свої підтеми:

- формування професійних компетентностей майбутніх економістів – 1) формування умінь і навичок; 2) формування професійних компетентностей різними засобами;

- організаційно-методичні (педагогічні) засади – 1) організаційно-педагогічні засади; 2) дидактичні або педагогічні умови; 3) теоретико-методологічні аспекти; 4) методика розвитку професійних якостей;

- підготовка майбутніх економістів в Україні – 1) підготовка певної категорії економістів; 2) підготовка до певного виду діяльності; 3) засоби підвищення якості професійної підготовки; 4) використання ІКТ у професійній діяльності економістів; 5) дистанційне навчання;

- зарубіжний досвід підготовки майбутніх економістів – Республіки Польща, Німеччина, Велика Британія та США (Рис. 3).

Рисунок 3. Тематика наукових досліджень підготовки економістів

Складено автором особисто

Таким чином, дослідники професійної підготовки економістів зробили вагомий внесок для розгортання досліджень щодо професійної підготовки фахівців із циркулярної економіки.

Список використаної літератури

1. Аветісова І. С. Формування у майбутніх економістів професійних умінь розв'язувати ситуативні завдання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний авіаційний університет, 2011. 21 с.
2. Автореферати докторських та кандидатських дисертацій, отриманих ХНПУ імені Г. С. Сковороди (2019 р.): бібліографічний покажчик; укладач: Неудачина Т. І.; відповідальний редактор Коробкіна О. Г. Харків: ХНПУ, 2019. 21 с.
3. Автореферати докторських та кандидатських дисертацій, отриманих ХНПУ імені Г. С. Сковороди (2020 р.): бібліографічний покажчик; укладач: Неудачина Т. І.; відповідальний редактор Коробкіна О. Г. Харків: ХНПУ, 2020. 40 с.
4. Автореферати докторських та кандидатських дисертацій, отриманих ХНПУ імені Г. С. Сковороди (2021 р.): науково-допоміжний бібліографічний покажчик; укладач: Неудачина Т. І.; відповідальний редактор Коробкіна О. Г. Харків: ХНПУ, 2021. 28 с.
5. Акуленко К. Ю. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх економістів з використанням системи MOODLE: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, 2014. 20 с.
6. Андрущенко Н. О. Формування базових управлінських компетенцій у майбутніх менеджерів економічного профілю засобами інтерактивних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2011. 19 с.
7. Артюшина М. В. Психолого-педагогічні засади підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2011. 44 с.
8. Бабаян О. О. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами імітаційно-рольового моделювання: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Луганськ: Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, 2009. 20 с.
9. Бабкова-Пилипенко Н. П. Формування лідерських якостей майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Ялта: Кримський гуманітарний університет, 2011. 20 с.
10. Бенькович Є. Р. Підготовка студентів економічних спеціальностей до використання програмних комп'ютерних систем у професійній діяльності: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут вищої освіти АПН України, 2009. 20 с.

11. Бенковська Н. Б. Порівняльний аналіз світового та вітчизняного досвіду щодо підготовки економістів у вищих навчальних закладах. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2016. № 2. С. 146–151.
12. Бичок А. В. Інтерактивні технології в професійній підготовці економістів у Німеччині. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2016. № 72 (1). С. 7–11.
13. Білова Ю. А. Деякі аспекти формування підприємницької компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2015. № 1. С. 10–14.
14. Болюбаш Н. М. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами мережевих технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Ялта: Кримський гуманітарний університет, 2011. 20 с.
15. Боярчук Н. К. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю у процесі вивчення спеціальних дисциплін: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Ялта: Кримський гуманітарний університет, 2013. 20 с.
16. Брусенцева О. Особливості підготовки майбутніх економістів з питань теорії організацій. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2014. № 2. С. 44–48.
17. Вархолик Г. В. Розвиток екологічної культури майбутніх економістів у вищих навчальних закладах (кінець ХХ – початок ХХІ століття): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Хмельницький: Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2016. 20 с.
18. Власюк І. В. Професійно-термінологічна компетентність як складова професійної підготовки майбутніх економістів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2013. № 35. С. 204–209.
19. Войнаровська Н. В. Підготовка бакалаврів з економіки у вищих навчальних закладах США: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2011. 20 с.
20. Вошколуп Г. Ю. Формування конфліктологічної компетентності майбутніх економістів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2017. 20 с.
21. Галушак І. Є. Технологічний підхід як чинник модернізації професійної підготовки майбутніх економістів. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2018. № 82 (1). С. 103–107.
22. Галушак І. Є. Теорія і технології формування правової компетентності майбутніх економістів в умовах неперервної університетської освіти: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Одеса: Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, 2019. 40 с.
23. Гейзерська Р. А. Формування професійно значущих якостей майбутніх магістрів економічного профілю у процесі фахової підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Луганськ: Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, 2008. 20 с.
24. Горицька О. В. Підготовка майбутніх економістів до автоматизації обліку на підприємствах. *Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки*. 2018. № 3. С. 71–76.
25. Горчакова І. А. Особливості підготовки майбутніх економістів-кібернетиків з огляду на специфіку майбутньої професійної діяльності. *Наукові праці Вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет»*. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія. 2013. № 1. С. 90–95.
26. Грибанова О. Є. Формування соціальної компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки в коледжі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 23 с.
27. Гурочкина В. В., Будзинская М. С. Циркулярная экономика: украинские реалии и возможности для промышленных предприятий. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. № 5. С. 52–64. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.52-64
28. Дейнеко Л. В., Ципліцька О. О. Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: європейський досвід. *Економіка: реалії часу*. 2018. № 5 (39). С. 30–40. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.2568944>
29. Демура І. В. Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей у процесі фахової підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2010. 20 с.
30. Дзюба Г. І. Професійна підготовка фахівців економічного профілю у вищих навчальних закладах Німеччини: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2021. 21 с.

31. Дудка У. Т. Підготовка майбутніх економістів до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2019.
32. Дутка Г. Я. Принцип фундаменталізації та його реалізація у математичній підготовці майбутніх економістів: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, 2009. 40 с.
33. Дюлічева Ю. Ю. Хмарні технології у професійній підготовці майбутніх економістів. *Інформаційні технології в освіті*. 2014. № 18. С. 71–79. DOI: 10.14308/ite000469
34. Жданова Н. С. Стандартизація іншомовної підготовки економістів у системі вищої освіти України. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2015. № 45. С. 140–144.
35. Загородна О. Ю. Формування комунікативної професійної компетентності студентів економічних спеціальностей засобами інноваційних технологій: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний пед. університет ім. М. Коцюбинського, 2010. 20 с.
36. Загородня А. А. Професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 40 с.
37. Задорожний Ю. Використання сучасних інформаційних технологій у професійній підготовці економістів. *Молодь і ринок*. 2010. № 10. С. 157–161.
38. Задорожня Т. М. Початки теорії ймовірностей та математичної статистики в змісті математичної освіти коледжів фінансово-економічного спрямування: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2007. 24 с.
39. Залунін М. М. Перехід від традиційної економіки до циркулярної: міжнародний досвід для України. *Бізнес-навігатор*. 2018. № 6 (49). С. 259–263.
40. Зарубінська І. Б. Теоретико-методичні основи формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів економічного профілю: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2011. 36 с.
41. Іванченко Є. А. Теоретико-методичні засади системи інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2011. 40 с.
42. Ільїна Ю. І. Становлення та розвиток вищої економічної і бізнес-освіти Сполучених Штатів Америки у сучасних умовах: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. Ялта: Кримський гуманітарний університет, 2009. 20 с.
43. Касаткін Д. О. Підготовка майбутніх економістів до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Ялта: Кримський гуманітарний університет, 2011. 20 с.
44. Касіянц С. Е. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2017. 20 с.
45. Керекеша О. В. Формування оцінно-рефлексивної самостійності майбутніх економістів у процесі фахової підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, 2009. 20 с.
46. Кобилянський О. В. Теоретичні і методичні засади формування компетенцій з безпеки життєдіяльності у майбутніх фахівців економічних спеціальностей у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2013. 41 с.
47. Коваль Т. І. Проблеми впровадження електронного навчання під час професійної підготовки майбутніх менеджерів-економістів. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*. 2010. № 42. С. 86–91.
48. Козак М. Формування лексичної компетенції у процесі професійної підготовки майбутніх економістів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. № 1. С. 146–149.
49. Колесова О. П. Формування критичного мислення у майбутніх економістів засобами інтерактивних технологій навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2010. 20 с.
50. Корнев Р. С. Підготовка майбутніх економістів-аграрників до професійної інформаційної діяльності: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль: Тернопільській національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2006. 20 с.

51. Костенко Р. В. Підготовка майбутніх економістів у вищих навчальних закладах до роботи на валютному ринку на основі комп'ютерних технологій: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Одеса: Південноукраїнський національний пед. педагогічний університет К. Д. Ушинського, 2015. 42 с.
52. Костиця Н. М. Формування українського професійного мовлення у студентів вищих навчальних закладів економічної освіти України: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2002. 16 с.
53. Кошелева Н. Г. Формування готовності майбутніх економістів до проектування фахової діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Луганськ: Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, 2010. 20 с.
54. Кошова О. П. Формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх економістів у процесі вивчення дисциплін циклу природничо-наукової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2011. 19 с.
55. Красюк Ю. М. Методика навчання інформатики студентів економічних спеціальностей: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2004. 20 с.
56. Крижанівська В. П. Особливості застосування особистісно зорієнтованих технологій навчання в підготовці майбутніх економістів у коледжах: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2009. 20 с.
57. Кустовська І. М. Формування професійно значущих умінь і навичок майбутніх економістів у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2011. 21 с.
58. Левочко М. Т. Наступність у професійній підготовці майбутніх фахівців економічної галузі в системі «коледж – університет»: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2010. 40 с.
59. Левчук О. В. Інтеграція природничо-математичної та спеціальної підготовки майбутніх економістів у вищих аграрних навчальних закладах: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2008. 20 с.
60. Лихолат С. М., Семенюк Л. О. Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: передовий міжнародний досвід. *II Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи»*. 2021. С. 178–179.
61. Любченко О. В. Формування управлінських умінь майбутніх фахівців економічного профілю засобами інтерактивних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2013. 20 с.
62. Максимова О. П. Підготовка майбутніх економістів до аналітичної діяльності у процесі вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2013. 20 с.
63. Максимчук Л. В. Підготовка майбутніх економістів-міжнародників до професійної діяльності засобами інтерактивних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2012. 20 с.
64. Манн Р. В. Деякі аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх економістів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 64. № 2. С. 170–184. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v64i2.1933>
65. Мосьпан Н. В. Вища освіта та ринок праці в Україні: десятиліття взаємодії. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 1 (32). С. 20–38. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.1.2>
66. Набока О. Г. Теорія і методика застосування професійно-орієнтованих технологій навчання майбутніх економістів у процесі фахової підготовки: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Луганськ: Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, 2013. 44 с.
67. Найдьонова А. В. Професійна підготовка економістів аграрного профілю в університетах Великої Британії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2015. 20 с.
68. Наливайко Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами інноваційних технологій у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 3.00.04. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди, 2019. 21 с.
69. Наугольникова О. М. Професійна підготовка майбутніх економістів у вищих навчальних закладах США: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків: Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, 2017. 20 с.

70. Нічуговська Л. І. Науково-методичні основи математичної освіти студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2005. 40 с.
71. Носач І. В. Формування професійних умінь і навичок майбутніх економістів у процесі вивчення інтегративних фахових дисциплін: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний авіаційний університет, 2008. 20 с.
72. Осадчий В. В. Аналіз досвіду застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів в Україні. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2018. № 8. С. 151–166. DOI: <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2018-8-151-166>
73. Основи методології та організації наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
74. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» / укладачі: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.
75. Остапенко А. К. Формування професійної компетентності у майбутніх фахівців з міжнародної економіки засобами інноваційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2015. 20 с.
76. Остапенко Е. О. Формування готовності майбутніх економістів до професійного саморозвитку: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, 2015. 22 с.
77. Отрощенко Л. С. Розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічного профілю у Німеччині: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2010. 20 с.
78. Палінчак В. Особливості підготовки економістів у вищих навчальних закладах США. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2013. № 29. С. 135–140.
79. Петренко О. П. Методика розвитку професійно важливих якостей студенток економічних спеціальностей на заняттях з пілатесу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02. Чернігів: Національний університет «Чернігівський Колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, 2019. 20 с.
80. Поповський Ю. Б. Професійна підготовка майбутніх фахівців економічного профілю із застосуванням системи автоматизованого опитування: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, 2014. 20 с.
81. Поповський Ю. Б. Критерії ефективності застосування Смарт-технологій у процесі професійної підготовки майбутніх економістів. *Молодий вчений*. 2015. № 1 (2). С. 132–137.
82. Поясок Т. Б. Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів у вищих навчальних закладах: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2010. 42 с.
83. Праворська Н. І. Система задач як засіб формування професійно значущих знань з інформатики студентів економічних спеціальностей: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2005. 20 с.
84. Пуханова Л. С. Професійна підготовка майбутніх економістів у процесі навчання теорії ймовірності і математичної статистики: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2009. 20 с.
85. Рибалко А. П. Використання дистанційної форми навчання в процесі математичної підготовки студентів-економістів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. № 5. С. 106–111.
86. Різник В. В. Формування готовності майбутніх фахівців економічних спеціальностей до професійної діяльності у процесі вивчення спеціальних дисциплін: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. 2010. 20 с.
87. Ромащенко І. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з маркетингу сфери управління у процесі вивчення фахових дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2010. 20 с.
88. Рум'янцева К. Є. Підготовка майбутніх економістів до розв'язування творчих фахових завдань засобами моделювання: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2009. 20 с.
89. Самарук Н. М. Професійна спрямованість навчання: математичних дисциплін майбутніх

- економістів на основі міжпредметних зв'язків: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2008. 21 с.
90. Самосудова-Грозова О. Б. Формування дослідницької компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Кіровоград: Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, 2016. 20 с.
91. Сергієнко В. П., Ковальчук Г. О. Міждисциплінарне Е-навчання в контексті забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки*. 2013. Вип. 113. С. 173–182.
92. Служинська Л. Б. Підготовка майбутнього менеджера-економіста до професійної самореалізації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2012. 20 с.
93. Столяренко Т. Л. Формування готовності майбутніх економістів до прогностичної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків: Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, 2016. 20 с.
94. Ткач Ю. М. Теоретичні і методичні засади фундаменталізації професійної підготовки майбутніх економістів: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2018. 40 с.
95. Ткач Ю. М. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі в умовах фундаменталізації професійної підготовки майбутніх економістів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. № 49. С. 202–212.
96. Уйсімбаєва Н. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів в процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах I–II рівня акредитації: автореф... дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Кіровоград: Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, 2006. 19 с.
97. Хоменко О. В. Тенденції іншомовної підготовки студентів економічних спеціальностей у контексті глобалізації: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 40 с.
98. Циркулярна економіка: як новий спосіб господарювання в умовах цифрової трансформації. Колективна монографія / За наук. ред. І. Л. Татомир, Л. Г. Квасній. Трускавець: ПОСВІТ, 2021. 124 с.
99. Чернявський Б. Р. Формування іншомовної компетентності у майбутніх економістів у процесі інтегрованого навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. 23 с.
100. Чорна І. І. Формування професійної мобільності майбутніх економістів засобами іноземної мови у процесі навчання у вищому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2018. 20 с.
101. Шахматова Т. В. Формування ділових якостей майбутніх фахівців економічного профілю у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Херсон: Херсонська державний університет, 2011. 20 с.
102. Шерстньова І. В. Професійна підготовка майбутніх економістів засобами дидактичних системно-імітаційних ігор: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2012. 20 с.
103. Яковенко О. І. Формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі практичної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2015. 22 с.
104. Ярошук І. Д. Підготовка майбутніх економістів до професійного спілкування у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2010. 22 с.
105. Avdiushchenko A. Circular Economy in Poland: Main Achievements and Future Prospects / A. Bisello, D. Vettorato, D. Ludlow, C. Baranzelli (Eds.). *Smart and Sustainable Planning for Cities and Regions. SSPCR 2019. Green Energy and Technology*. Cham: Springer, 2021. P. 141–154. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-57764-3_10
106. Bakırlioğlu Y., McMahan M. Co-learning for sustainable design: The case of a circular design collaborative project in Ireland. *Journal of Cleaner Production*. 2021. № 279. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.123474>
107. Braulio-Gonzalo M. and Bovea M. D. Criteria analysis of green public procurement in the Spanish furniture sector. *Journal of Cleaner Production*. 2020. № 258. Art. 120704. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.120704>
108. Bukowski H., Sapota A., and Szydło J. Circular business opportunities in Poland. Prospects for Dutch entrepreneurs. The Hague: Netherlands Enterprise Agency, 2021. 82 p.

109. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Green Deal. COM/2019/640 final. Brussels: European Commission, 2019. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-green-deal-communication_en.pdf (дата звернення: 15.10. 2022).

110. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A new Circular Economy Action Plan for a cleaner and more competitive Europe COM/2020/98 final. Brussels: European Commission, 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN> (дата звернення: 15.10. 2022).

111. Salas D. A., Criollo P. and Ramirez A. D. The Role of Higher Education Institutions in the Implementation of Circular Economy in Latin America. *Sustainability*. 2021. № 13 (17). Art. 9805. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13179805>

112. Finnish road map to a circular economy 2016–2025. *Sitra*. 2016. URL: <https://www.sitra.fi/en/projects/leading-the-cycle-finnish-road-map-to-a-circular-economy-2016-2025/> (дата звернення: 15.10. 2022).

113. First circular economy action plan European Commission. 2015. URL: https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/first-circular-economy-action-plan_en (дата звернення: 15.10. 2022).

114. Tomaszewska J. Polish Transition towards Circular Economy: Materials Management and Implications for the Construction Sector. *Materials*. 2020. № 13 (22). Art. 5228. DOI: <https://doi.org/10.3390/ma13225228>

115. Zaleski P. and Chawla Y. Circular Economy in Poland: Profitability Analysis for Two Methods of Waste Processing in Small Municipalities. *Energies*. 2020. № 13. Art. 5166. DOI: <https://doi.org/10.3390/en13195166>

References

- Avetisova, I. S. (2011). *Formuvannya u majbutnih ekonomistiv profesijnih umin rozv'yazuвати situacivni zavdannya [Formation of future economists' professional skills to solve situational tasks]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National Aviation University.
- Neudachyna, T. I.; Korobkina, O. G. (Eds.) (2019). *Avtoreferati doktorskih ta kandidatskih disertacij otrimanih HNPU imeni G. S. Skovorodi (2019 r.): bibliografichnij pokazhchik [Abstracts of doctoral and candidate theses received by H. S. Skovoroda KhNPU (2019): bibliographic index]*. KhNPU.
- Neudachyna, T. I.; Korobkina, O. G. (Eds.) (2020). *Avtoreferati doktorskih ta kandidatskih disertacij otrimanih HNPU imeni H. S. Skovorodi (2020 r.): bibliografichnij pokazhchik [Abstracts of doctoral and candidate theses received by H. S. Skovoroda KhNPU (2020): bibliographic index]*. KhNPU.
- Neudachyna, T. I.; Korobkina, O. G. (Eds.) (2021). *Avtoreferati doktorskih ta kandidatskih disertacij otrimanih HNPU imeni H. S. Skovorodi (2021 r.): naukovno-dopomizhnij bibliografichnij pokazhchik [Abstracts of doctoral and candidate theses received by H. S. Skovoroda KhNPU (2021): scientific and auxiliary bibliographic index]*. KhNPU.
- Akulenko, K. Yu. (2014). *Formuvannya gotovnosti do profesijnoyi diyalnosti majbutnih ekonomistiv z vikoristannyam sistemi MOODLE [Formation of readiness for professional activity of future economists using the MOODLE system]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National Academy of the State Border Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi.
- Andrushchenko, N. O. (2011). *Formuvannya bazovih upravlinskih kompetencij u majbutnih menedzheriv ekonomichnogo profilyu zasobami interaktivnih tehnologij [Formation of basic management competencies in future managers of the economic profile by means of interactive technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Artyushin, M. V. (2011). *Psihologo-pedagogichni zasady pidgotovki studentiv ekonomichnih specialnostej do innovacijnoyi diyalnosti [Psychological and pedagogical principles of preparation of students of economic specialties for innovative activities]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. National Pedagogical Dragomanov University.
- Babayan, O. O. (2009). *Formuvannya profesijnij kompetentnosti majbutnih ekonomistiv zasobami imitacijnno-rolovogo modelyuvannya [Formation of professional competence of future economists by means of simulation and role modeling]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Luhansk Taras Shevchenko National University.
- Babkova-Pylypenko, N. P. (2011). *Formuvannya liderskih yakostej majbutnih ekonomistiv u procesi profesijnoyi pidgotovki [Formation of leadership qualities of future economists in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Crimean University for the Humanities.
- Benkovich, E. R. (2009). *Pidgotovka studentiv ekonomichnih specialnostej do vikoristannya programnih komp'yuternih sistem u profesijnij diyalnosti [Preparation of students of economics majors for the use of software computer systems in professional activities]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine.

- Benkovska, N. B. (2016). Porivnyalnij analiz svitovogo ta vitchiznyanogo dosvidu shodo pidgotovki ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah [Comparative analysis of world and domestic experience in training economists in higher educational institutions]. *Bulletin of the Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and psychology*, 2, 146–151.
- Bichok, A. V. (2016). Interaktivni tehnologiyi v profesijnij pidgotovci ekonomistiv u Nimechchini [Interactive technologies in the training of economists in Germany]. *Zbirnik naukovih prats Hersonskogo derzhavnogo universitetu. Pedagogichni nauki*, 72 (1), 7–11.
- Bilova, Yu. A. (2015). Deyaki aspekti formuvannya pidpriyemnickoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv u procesi profesijnoyi pidgotovki [Some aspects of the formation of entrepreneurial competence of future economists in the process of professional training]. *Scientific notes of Berdyansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*, 1, 10–14.
- Bolyubash, N. M. (2011). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv zasobami merezhevih tehnologij [Formation of professional competence of future economists by means of network technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Crimean University for the Humanities.
- Boyarchuk, N. K. (2013). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnih fahivciv ekonomichnogo profilyu u procesi vivchennya specialnih disciplin [Formation of professional competence of future specialists of the economic profile in the process of studying special disciplines]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Crimean University for the Humanities.
- Brusyentseva, O. (2014). Osoblivosti pidgotovki majbutnih ekonomistiv z pitan teoriiy organizacij [Peculiarities of training future economists on issues of organizational theory]. *Pedagogical innovations: ideas, realities, perspectives*, 2, 44–48.
- Varholyk, H. V. (2016). *Rozvitok ekologichnoyi kulturi majbutnih ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah (kinec XX – pochatok XXI stolittya) [Development of ecological culture of future economists in higher educational institutions (end of the 20th – beginning of the 21st century)]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.01*. Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy.
- Vlasyuk, I. V. (2013). Profesijno-terminologichna kompetentnist yak skladova profesijnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Professional and terminological competence as a component of professional training of future economists]. *Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems*, 35, 204–209.
- Voynarovska, N. V. (2011). *Pidgotovka bakalavriiv z ekonomiki u vishih navchalnih zakladah SShA [Preparation of bachelors in economics in higher educational institutions of the USA]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.01*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Voshkolup, G. Yu. (2017). *Formuvannya konfliktologichnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv u procesi vivchennya gumanitarnih disciplin [Formation of conflict-related competence of future economists in the process of studying humanitarian disciplines]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Alfred Nobel University.
- Halushchak, I. E. (2018). Tehnologichnij pidhid yak chinnik modernizaciyi profesijnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Technological approach as a factor in the modernization of professional training of future economists]. *Collection of scientific works of Kherson State University. Pedagogical sciences*, 82 (1), 103–107.
- Halushchak, I. E. (2019). *Teoriya i tehnologiyi formuvannya pravovoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv v umovah nepererвної universitetskoyi osviti [Theory and technologies of formation of legal competence of future economists in the conditions of continuous university education]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky.
- Geyzerska, R. A. (2008). *Formuvannya profesijno znachushih yakостей majbutnih magistriv ekonomichnogo profilyu u procesi fahovoyi pidgotovki [Formation of professionally significant qualities of future masters of the economic profile in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Luhansk Taras Shevchenko National University.
- Goritska, O. V. (2018). Pidgotovka majbutnih ekonomistiv do avtomatizaciyi obliku na pidpriyemstvah [Preparation of future economists for automation of accounting in enterprises]. *Naukovij visnik lotnoyi akademiyi. Seriya: Pedagogichni nauki*, 3, 71–76.
- Gorchakova, I. A. (2013). Osoblivosti pidgotovki majbutnih ekonomistiv-kibernetikov z oglyadu na specifiku majbutnoyi profesijnoyi diyalnosti [Peculiarities of training future economists-cyberneticians in view of the specifics of future professional activity]. *Scientific works of Higher Educational Institution «Donetsk National Technical University»*. Series: *Pedagogy, psychology and sociology*, 1, 90–95.
- Grybanova, O. E. (2019). *Formuvannya socialnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv u procesi profesijnoyi pidgotovki v koledzhi [Formation of social competence of future economists in the process of professional training in college]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Zaporizhia National University.
- Gurochkina, V. V., Budzinskaya, M. S. (2020). Cirkulyarnaya ekonomika: ukrainskie realii i vozmozhnosti dlya

- promyshlennyh predpriyatij [Circular economy: Ukrainian realities and opportunities for industrial enterprises]. *Economic Herald. Series: finance, accounting, taxation*, 5, 52–64. 10.33244/2617-5932.5.2020.52-64
- Deineko, L. V., Tsyplitska, O. O. (2018). Cirkulyarna ekonomika yak napryam promislovoyi modernizaciyi: yevropejskij dosvid [Circular economy as a direction of industrial modernization: European experience]. *Economy: realities of time*, 5 (39), 30–40. <https://doi.org/10.5281/zenodo.2568944>
- Demura, I. V. (2010). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti studentiv ekonomichnih specialnostej u procesi fahovoyi pidgotovki [Formation of professional competence of students of economic specialties in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine.
- Dziuba, G. I. (2021). *Profesijna pidgotovka fahivciv ekonomichnogo profilyu u vishih navchalnih zakladah Nimechchini [Professional training of economic specialists in higher educational institutions of Germany]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine.
- Dudka, U. T. (2019). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv do profesijnoyi diyalnosti zasobami informacijno-komunikacijnih tehnologij [Preparation of future economists for professional activity by means of information and communication technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy.
- Dutka, G. Ya. (2009). *Princip fundamentalizaciyi ta jogo realizaciyi u matematichnij pidgotovci majbutnih ekonomistiv [The principle of fundamentalization and its implementation in the mathematical training of future economists]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the NAES of Ukraine.
- Dyulicheva, Yu. Yu. (2014). Hmarni tehnologiyi u profesijnij pidgotovci majbutnih ekonomistiv [Cloud technologies in the training of future economists]. *Informacijni tehnologiyi v osviti*, 18, 71–79. 10.14308/ite000469
- Zhdanova, N. S. (2015). Standartizaciyi inshomovnoyi pidgotovki ekonomistiv u sistemi vishoyi osviti Ukrayini [Standardization of foreign language training of economists in the higher education system of Ukraine]. *Higher and secondary school pedagogy*, 45, 140–144.
- Zahorodna, O. Yu. (2010). *Formuvannya komunikativnoyi profesijnoyi kompetentnosti studentiv ekonomichnih specialnostej zasobami innovacijnih tehnologij [Formation of communicative professional competence of students of economic specialties by means of innovative technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Zahorodnia, A. A. (2020). *Profesijna pidgotovka fahivciv ekonomichnoyi galuzi u zakladah vishoyi osviti Respubliki Polsha ta Ukrayini [Professional training of economic experts in higher education institutions of the Republic of Poland and Ukraine: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04]*. KUBG.
- Zadorozhnyi, Yu. (2010). Viktoristannya suchasnih informacijnih tehnologij u profesijnij pidgotovci ekonomistiv [Use of modern information technologies in professional training of economists]. *Youth and the market*, 10, 157–161.
- Zadorozhnyia, T. M. (2007). *Pochatki teorii jmovirnostej ta matematichnoyi statistiki v zmisti matematichnoyi osviti koledzhiv finansovo-ekonomichnogo spryamuvannya [The beginnings of the theory of probabilities and mathematical statistics in the content of mathematical education of financial and economic colleges]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.02*. National Pedagogical Dragomanov University.
- Zalunin, M. M. (2018). Perehid vid tradicijnoyi ekonomiki do cirkulyarnoyi: mizhnarodnij dosvid dlya Ukrayini [Transition from traditional to circular economy: international experience for Ukraine]. *Business navigator*, 6 (49), 259–263.
- Zarubinska, I. B. (2011). *Teoretiko-metodichni osnovi formuvannya socialnoyi kompetentnosti studentiv vishih navchalnih zakladiv ekonomichnogo profilyu [Theoretical and methodological foundations of the formation of social competence of students of higher educational institutions of the economic profile]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine.
- Ivanchenko, E. A. (2011). *Teoretiko-metodichni zasady sistemi integrativnoyi profesijnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Theoretical and methodological principles of the system of integrative professional training of future economists]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Ilyina, Yu. I. (2009). *Stanovlennya ta rozvitok vishoyi ekonomichnoyi i biznes-osviti Spoluchenh Shtativ Ameriki u suchasnih umovah [Formation and development of higher economic and business education in the United States of America in modern conditions]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.01*. Crimean University for the Humanities.
- Kasatkin, D. O. (2011). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv do zastosuvannya informacijno-komunikacijnih tehnologij u profesijnij diyalnosti [Preparation of future economists for the use of information and communication technologies in professional activities]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Crimean University for the Humanities.

- Kasiyants, S. E. (2017). *Formuvannya samoosvitnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv u procesi profesijnoyi pidgotovki* [Formation of self-educational competence of future economists in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. National Pedagogical Dragomanov University.
- Kereksha, O. V. (2009). *Formuvannya ocinno-refleksivnoyi samostijnosti majbutnih ekonomistiv u procesi fahovoyi pidgotovki*: [Formation of evaluative and reflective independence of future economists in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Institute of Pedagogical and Adult Education of NAES of Ukraine.
- Kobylyanskyi, O. V. (2013). *Teoretichni i metodichni zasadi formuvannya kompetencij z bezpeki zhittyediyalnosti u majbutnih fahivciv ekonomichnih specialnostej u vishih navchalnih zakladah* [Theoretical and methodological principles of the formation of life safety competencies in future specialists of economic specialties in higher educational institutions]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Koval, T. I. (2010). Problemi vprovadzhennya elektronnoho navchannya pid chas profesijnoyi pidgotovki majbutnih menedzheriv-ekonomistiv [Problems of implementing e-learning during the professional training of future managers-economists]. *Theoretical issues of culture, education and upbringing*, 42, 86–91.
- Kozak, M. (2016). Formuvannya leksichnoyi kompetencyi u procesi profesijnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Formation of lexical competence in the process of professional training of future economists]. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Pedagogy. Social work*, 1, 146–149.
- Kolesova, O. P. (2010). *Formuvannya kritichnogo mislennya u majbutnih ekonomistiv zasobami interaktivnih tehnologij navchannya* [Formation of critical thinking in future economists by means of interactive learning technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Classic Private University.
- Kornev, R. S. (2006). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv-agrarnikov do profesijnoyi informacijnoyi diyalnosti* [Preparation of future agricultural economists for professional information activities]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University.
- Kostenko, R. V. (2015). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah do roboti na valyutnomu rynku na osnovi komp'yuternih tehnologij* [Training of future economists in higher educational institutions to work in the foreign exchange market on the basis of computer technologies]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04. South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky.
- Kostrytzia, N. M. (2002). *Formuvannya ukrayinskogo profesijnogo movlennya u studentiv vishih navchalnih zakladiv ekonomichnoyi osviti Ukrayini* [Formation of Ukrainian professional speech among students of higher educational institutions of economic education of Ukraine]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.02. National Pedagogical Dragomanov University.
- Kosheleva, N. G. (2010). *Formuvannya gotovnosti majbutnih ekonomistiv do proektuvannya fahovoyi diyalnosti* [Formation of the readiness of future economists to design professional activities]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Luhansk Taras Shevchenko National University.
- Koshova, O. P. (2011). *Formuvannya informacijno-analitichnih umin majbutnih ekonomistiv u procesi vivchennya disciplin ciklu prirodno-naukovoyi pidgotovki* [Formation of informational and analytical skills of future economists in the process of studying the disciplines of the cycle of natural and scientific training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy.
- Krasiuk, Yu. M. (2004). *Metodika navchannya informatiki studentiv ekonomichnih specialnostej* [Methods of teaching informatics for students of economic specialties]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.02. National Pedagogical Dragomanov University.
- Kryzhanivska, V. P. (2009). *Osoblivosti zastosuvannya osobistisno zoriyentovanih tehnologij navchannya v pidgotovci majbutnih ekonomistiv u koledzhah* [Peculiarities of the application of personally oriented learning technologies in the training of future economists in colleges]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Kustovska, I. M. (2011). *Formuvannya profesijno znachushih umin i navichok majbutnih ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah* [Formation of professionally significant skills and abilities of future economists in higher educational institutions]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.
- Levochko, M. T. (2010). *Nastupnist u profesijnij pidgotovci majbutnih fahivciv ekonomichnoyi galuzi v sistemii «koledzh – universitet»*: [Continuity in the professional training of future specialists in the field of economics in the «college-university» system]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04. Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine.
- Levchuk, O. V. (2008). *Integraciya prirodno-matematichnoyi ta specialnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv u vishih agrarnih navchalnih zakladah* [Integration of natural-mathematical and special training of future economists in higher agricultural educational institutions]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

- Lykholat, S. M., Semenyuk, L. O. (2021). Cirkulyarna ekonomika yak napryam promislovoyi modernizaciyi: peredovij mizhnarodnij dosvid [Circular economy as a direction of industrial modernization: advanced international experience]. *II International Scientific and Practical Conference «Business, Innovations, Management: Problems and Prospects»*, 178–179.
- Liubchenko, O. V. (2013). *Formuvannya upravlinskih umin majbutnih fahivciv ekonomichnogo profilyu zasobami interaktivnih tehnologij [Formation of management skills of future specialists in the economic profile by means of interactive technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Classic Private University.
- Maksimova, O. P. (2013). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv do analitichnoyi diyalnosti u procesi vivchennya disciplin socialno-gumanitarnogo ciklu [Preparation of future economists for analytical activities in the process of studying the disciplines of the social and humanitarian cycle]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Classic Private University.
- Maksymchuk, L. V. (2012). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv-mizhnarodnikiv do profesijnoyi diyalnosti zasobami interaktivnih tehnologij [Preparation of future international economists for professional activities by means of interactive technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Khmelnytskyi National University.
- Mann, R. V. (2018). Deyaki aspekti zastosuvannya informacijno-komunikacijnih tehnologij u pidgotovci majbutnih ekonomistiv [Some aspects of the application of information and communication technologies in the training of future economists]. *Information Technologies and Learning Tools*, 64 (2), 170–184. <https://doi.org/10.33407/itlt.v64i2.1933>
- Mospan, N. V. (2021). Vyscha osvita ta rynek pratsi v Ukraini: desyatylyttya vzayemodiyi [Higher education and labour market in Ukraine: a decade of interaction]. *Educological discourse*, 1 (32), 20–38. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.1.2>
- Naboka, O. G. (2013). *Teoriya i metodika zastosuvannya profesijno-orijentovanih tehnologij navchannya majbutnih ekonomistiv u procesi fahovoyi pidgotovki [Theory and method of application of professionally oriented technologies of training of future economists in the process of professional training]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. Luhansk Taras Shevchenko National University.
- Naidyonova, A. V. (2015). *Profesijna pidgotovka ekonomistiv agrarnogo profilyu v universitetah Velikoyi Britaniji [Professional training of agricultural economists at universities in Great Britain]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.
- Nalivayko, T. V. (2019). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv zasobami innovacijnih tehnologij u procesi profesijnoyi pidgotovki: [Formation of professional competence of future economists by means of innovative technologies in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 3.00.04*. Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University in Pereyaslav-Khmelnyskyi.
- Naugolnikova, O. M. (2017). *Profesijna pidgotovka majbutnih ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah SShA [Professional training of future economists in higher educational institutions of the USA]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.
- Nichugovska, L. I. (2005). *Naukovo-metodichni osnovi matematichnoyi osviti studentiv ekonomichnih specialnostej vishih navchalnih zakladiv [Naukovo-metodichni osnovi matematichnoyi osviti studentiv ekonomichnih specialnostej vishih navchalnih zakladiv]: Extended abstract of doctor's thesis: 13.00.04*. National Pedagogical Dragomanov University.
- Nosach, I. V. (2008). *Formuvannya profesijnih umin i navichok majbutnih ekonomistiv u procesi vivchennya integrativnih fahovih disciplin: [Formation of professional skills and abilities of future economists in the process of studying integrative professional disciplines]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National Aviation University.
- Osadchyi, V. (2018). Analiz dosvidu zastosuvannya informacijno-komunikacijnih tehnologij u profesijnij pidgotovci majbutnih ekonomistiv v Ukraini [Analysis of the Experience of Applying Information and Communication Technologies in Future Economists Professional Training in Ukraine]. *Professional education: methodology, theory and technologies*, 8, 151–166. <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2018-8-151-166>
- Konverskyi, A. E. (Ed.) (2010). *Osnovi metodologiyi ta organizaciyi naukovih doslidzen: Navchalnij posibnik dlya studentiv, kursantiv, aspirantiv i ad'yunktiv [Basics of methodology and organization of scientific research: Study guide for students, cadets, graduate students and adjuncts]*. Center for Educational Literature.
- Strelkov, H. G., Fedosenko, M. M., Zamulko, A. I., Ishchenko, O. S. (Eds.) (2019). *Osnovi naukovih doslidzen: Navchalnij posibnik dlya studentiv specialnosti 141 «Elektroenergetika, elektrotehnika ta elektromehanika» [Basics of scientific research: Study guide for students of specialty 141 «Electric power, electrical engineering and electromechanics»]*. Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute.
- Ostapenko, A. K. (2015). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti u majbutnih fahivciv z mizhnarodnoyi ekonomiki zasobami innovacijnih tehnologij [Formation of professional competence in future specialists in international economics by means of innovative technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Bohdan Khmelnytskyi National University of Cherkasy.

- Ostapenko, E. O. (2015). *Formuvannya gotovnosti majbutnih ekonomistiv do profesijnogo samorozvitku: [Formation of readiness of future economists for professional self-development]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Kyiv National Economics University named after V. P. Hetman.
- Otroshchenko, L. S. (2010). *Rozvitok profesijnoi kompetentnosti majbutnih fahivciv zovnishnoekonomichnogo profilyu u Nimechchini [Development of professional competence of future specialists in foreign economic profile in Germany]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the NAES of Ukraine.
- Palinchak, V. (2013). *Osoblivosti pidgotovki ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah SShA [Features of training economists in higher education in the United States]. Naukovij visnik Uzhgorodskogo nacionalnogo universitetu. Seriya: Pedagogika. Socialna robota, 29, 135–140.*
- Petrenko, O. P. (2019). *Metodika rozvitku profesijno vazhlyvix yakостей studentok ekonomichnih specialnostej na zanyattiah z pilatesu: [Methodology for the development of professionally important qualities of female students of economic specialties in Pilates classes]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.02*. T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium».
- Popovskiy, Yu. B. (2014). *Profesijna pidgotovka majbutnih fahivciv ekonomichnogo profilyu iz zastosuvannyam sistemi avtomatizovanogo opituvannya [Professional training of future specialists in the economic profile using the automated survey system]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National Bohdan Khmelnytsky Academy of State Border Service of Ukraine.
- Popovskiy, Yu. B. (2015). *Kriteriyi efektyvnosti zastosuvannya Smart-tehnologij u procesi profesijnoi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Criteria for the effectiveness of using Smart technologies in the process of professional training of future economists]. Young scientist, 1 (2), 132–137.*
- Poyasok, T. B. (2010). *Sistema zastosuvannya informacijnih tehnologij u profesijnij pidgotovci majbutnih ekonomistiv u vishih navchalnih zakladah [The system of application of information technologies in the professional training of future economists in higher educational institutions]: Extended abstract of doctor's thesis: 13.00.04*. Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the NAES of Ukraine.
- Pravorska, N. I. (2005). *Sistema zadach yak zasib formuvannya profesijno znachushih znan z informatiki studentiv ekonomichnih specialnostej [System of tasks as a means of forming professionally significant knowledge in informatics for students of economic specialties]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.02*. National Pedagogical Dragomanov University.
- Pukhanova, L. S. (2009). *Profesijna pidgotovka majbutnih ekonomistiv u procesi navchannya teorii jmovirnosti i matematichnoi statistiki [Professional training of future economists in the process of learning the theory of probability and mathematical statistics]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University.
- Rybalko, A. P. (2014). *Vikoristannya distancijnoi formi navchannya v procesi matematichnoi pidgotovki studentiv-ekonomistiv [The use of distance education in the process of mathematical training of economics students]. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal, 5, 106–111.*
- Riznyk, V. V. (2010). *Formuvannya gotovnosti majbutnih fahivciv ekonomichnih specialnostej do profesijnoi diyalnosti u procesi vivotchennya specialnih disciplin [Formation of the readiness of future specialists in economic specialties for professional activity in the process of studying special disciplines]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National Pedagogical Dragomanov University.
- Romashchenko, I. V. (2010). *Formuvannya profesijnoi kompetentnosti majbutnih fahivciv z marketingu sferi upravlinnya u procesi vivotchennya fahovih disciplin: [Formation of professional competence of future marketing specialists in the field of management in the process of studying professional disciplines]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National Pedagogical Dragomanov University.
- Rumyantseva, K. E. (2009). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv do rozv'yazuvannya tvorchih fahovih zavdan zasobami modelyuvannya [Preparation of future economists for solving creative professional tasks by means of modeling]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University.
- Samaruk, N. M. (2008). *Profesijna spryamovanist navchannya: matematichnih disciplin majbutnih ekonomistiv na osnovi mizhpredmetnih zvyazkiv [Professional orientation of education: mathematical disciplines of future economists based on interdisciplinary connections]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University.
- Samosudova-Grozova, O. B. (2016). *Formuvannya doslidnickoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv u procesi profesijnoi pidgotovki [Formation of research competence of future economists in the process of professional training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.
- Sergienko, V. P., Kovalchuk, G. O. (2013). *Mizhdisciplinarne E-navchannya v konteksti zabezpechennya yakosti profesijnoi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Interdisciplinary E-learning in the context of ensuring the*

- quality of professional training of future economists]. *Naukovi zapysky (research). Series pedagogical and historical sciences*, 113, 173–182.
- Sluzhynska, L. B. (2012). *Pidgotovka majbutnogo menedzhera-ekonomista do profesijnoyi samorealizaciyi [Preparation of the future manager-economist for professional self-realization]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Khmelnytskyi National University.
- Stolyarenko, T. L. (2016). *Formuvannya gotovnosti majbutnih ekonomistiv do prognostichnoyi diyalnosti zasobami informacijno-komunikacijnih tehnologij [Formation of readiness of future economists for prognostic activity by means of information and communication technologies]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.
- Tkach, Yu. M. (2018). *Teoretichni i metodichni zasadi fundamentalizaciyi profesijnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv: [Theoretical and methodological principles of fundamentalization of professional training of future economists]: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. Khmelnytskyi National University.
- Tkach, Yu. M. (2016). Zastosuvannya informacijno-komunikacijnih tehnologij u navchalnomu procesi v umovah fundamentalizaciyi profesijnoyi pidgotovki majbutnih ekonomistiv [Application of information and communication technologies in the educational process in conditions of fundamentalization of professional training of future economists]. *Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and secondary schools*, 49, 202–212.
- Uysimbaeva, N. V. (2006). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv v procesi naukovodoslidnoyi roboti u vishih navchalnih zakladah I–II rivnya akreditaciyi [Formation of professional competence of future economists in the process of research work in higher educational institutions of the I–II level of accreditation]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.
- Khomenko, O. V. (2015). *Tendenciyi inshomovnoyi pidgotovki studentiv ekonomichnih specialnostej u konteksti globalizaciyi: teoretiko-metodologichnij aspekt [Trends in foreign language training of students of economic specialties in the context of globalization: theoretical and methodological aspect: Extended abstract of Doctor's thesis: 13.00.04*. Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine.
- Tatomyr, I. L., Kvasniy, L. G. (Eds.) (2021). *Cirkulyarna ekonomika yak novij sposib gospodaryuvannya v umovah cifrovoyi transformaciyi. Kolektyvna monografiya [Circular economy as a new way of business in the conditions of digital transformation. Collective monograph]*. Posvit.
- Chernyavskiy, B. R. (2021). *Formuvannya inshomovnoyi kompetentnosti u majbutnih ekonomistiv u procesi integrovanogo navchannya [Formation of foreign language competence in future economists in the process of integrated education]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Zaporizhzhia National University.
- Chorna, I. I. (2018). *Formuvannya profesijnoyi mobilnosti majbutnih ekonomistiv zasobami inozemnoyi movi u procesi navchannya u vishomu navchalnomu zakladi [Formation of professional mobility of future economists by means of a foreign language in the process of learning at a higher educational institution]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Khmelnytskyi National University.
- Shakhmatova, T. V. (2011). *Formuvannya dilovih yakостей majbutnih fahivciv ekonomichnogo profilyu u navchalno-vihovnomu procesi vishih navchalnih zakladiv [Formation of business qualities of future specialists of the economic profile in the educational process of higher educational institutions]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Kherson State University.
- Sherstnyova, I. V. (2012). *Profesijna pidgotovka majbutnih ekonomistiv zasobami didaktichnih sistemno-imitacijnih igor [Professional training of future economists by means of didactic system-simulation games]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Berdyansk State Pedagogical University.
- Yakovenko, O. I. (2015). *Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnih ekonomistiv u procesi praktichnoyi pidgotovki [Formation of professional competence of future economists in the process of practical training]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine.
- Yaroschuk, I. D. (2010). *Pidgotovka majbutnih ekonomistiv do profesijnogo spilkuvannya u procesi vivchennya gumanitarnih disciplin [Preparation of future economists for professional communication in the process of studying humanitarian disciplines]: Extended abstract of candidate's thesis: 13.00.04*. Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University.
- Avdiushchenko, A. (2021). Circular Economy in Poland: Main Achievements and Future Prospects. In A. Bisello, D. Vettorato, D. Ludlow, C. Baranzelli (Eds.), *Smart and Sustainable Planning for Cities and Regions. SSPCR 2019. Green Energy and Technology* (pp. 141–154). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57764-3_10
- Bakırlioğlu, Y., McMahon, M. (2021). Co-learning for sustainable design: The case of a circular design collaborative project in Ireland. *Journal of Cleaner Production*, 279. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.123474>
- Braulio-Gonzalo, M. and Bovea, M. D. (2020). Criteria analysis of green public procurement in the Spanish furniture sector. *Journal of Cleaner Production*, 258, 120704. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.120704>
- Bukowski, H., Sapota, A., and Szydło, J. (2021). *Circular business opportunities in Poland. Prospects for Dutch entrepreneurs*. Netherlands Enterprise Agency.

- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions* (2019). The European Green Deal. COM/2019/640 final. European Commission. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-green-deal-communication_en.pdf
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions* (2020). A new Circular Economy Action Plan for a cleaner and more competitive Europe COM/2020/98 final. European Commission. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>
- Salas, D. A., Criollo, P. and Ramirez, A. D. (2021). The Role of Higher Education Institutions in the Implementation of Circular Economy in Latin America. *Sustainability*, 13 (17), 9805. <https://doi.org/10.3390/su13179805>
- Finnish road map to a circular economy 2016–2025 (2016). *Sitra*. <https://www.sitra.fi/en/projects/leading-the-cycle-finnish-road-map-to-a-circular-economy-2016-2025/>
- First circular economy action plan European Commission* (2015). https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/first-circular-economy-action-plan_en
- Tomaszewska, J. Polish Transition towards Circular Economy: Materials Management and Implications for the Construction Sector (2020). *Materials*, 13 (22), 5228. <https://doi.org/10.3390/ma13225228>
- Zaleski, P. and Chawla, Y. (2020). Circular Economy in Poland: Profitability Analysis for Two Methods of Waste Processing in Small Municipalities, *Energies*, 13, 5166. <https://doi.org/10.3390/en13195166>

Стаття надійшла до редакції 30.10.2022

Прийнято до друку 20.12.2022

PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS IN THE ECONOMIC SPHERE: GAPS IN THE RESEARCH FIELD

Sysoiev Oleksii, PhD in Economy, Associate Professor,
Head of the Department of Licensing and Accreditation,
Kyiv International University, 49 Lvivska Str., 03179 Kyiv, Ukraine,
4998858@gmail.com

The article carries out a theoretical analysis of modern researches related to the professional training of specialists in the economic field with the aim of identifying gaps in the research field of the identified problem – professional training of specialists in the circular economy. On the basis of the results of the theoretical analysis of scientific studies of the training of economists in Ukraine, we will summarize the problems of these works. The problem can be divided into 4 blocks of topics, each of which has its own subtopics: Formation of professional competencies of future economists – 1) formation of abilities and skills; 2) formation of professional competences by various means. Organizational and methodical (pedagogical) principles – 1) organizational and pedagogical principles; 2) didactic or pedagogical conditions; 3) theoretical and methodological aspects; 4) method of development of professional qualities. Training of future economists in Ukraine – 1) training of a certain category of economists; 2) preparation for a certain type of activity; 2) means of improving the quality of professional training; 3) use of ICT in the professional activities of economists; 5) distance learning. means of improving the quality of professional training. Foreign experience of training future economists – the Republic of Poland, Germany, Great Britain and the USA. It is shown that the foreign experience of training specialists in the economic field in the context of modern requirements of the global economic space and the emergence of new economic specialties is not studied enough. This applies, in particular, to the professional training of specialists in the circular economy, who should play an important role in the post-war reconstruction of Ukraine.

Keywords: *classification of dissertation research; dissertation research; empirical generalization; experts in the economic field; research field.*